

Jaarverslag 2022

Jaarverslag 2022

1 Terugkijken en vooruitzien	3
2 Kengetallen 2022	4
3 Geneesmiddelen- en vaccinveiligheid	6
4 Aanvullende vaccintaken	10
5 Moeders van Morgen	11
6 Organisatie en management	12
7 Overige activiteiten en projecten	15
Bijlagen	18

1 Terugkijken en vooruitzien

Lareb voert voor het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen (CBG) een deel van de wettelijke taken uit op het gebied van de geneesmiddelenbewaking (verzamenen, registreren en analyseren van meldingen over bijwerkingen van geneesmiddelen door medische beroepsbeoefenaren en patiënten), zoals vermeld in de toelichting op de Geneesmiddelenwet. Deze taak wordt gefinancierd door het CBG. Lareb ontvangt ook meldingen van niet-geregistreerde geneesmiddelen en gezondheidsproducten. Daarom voert Lareb dezelfde taak uit voor de NVWA, voor de geneeskundige en gezondheidbevorderende middelen die onder de Warenwet vallen, voor de IGJ indien het illegale geneesmiddelen, doorgeleverde bereidingen, meldingen op basis van named-patient-use, device- of kwaliteitsproblemen of medische hulpmiddelen betreft. Dit laatste met uitzondering van implantaten omdat daarvoor een apart expertise en meldcentrum is. Daarnaast verricht Lareb taken in het kader van Moeders van Morgen (MvM, voorheen de Teratologie Informatie Service TIS) en de Lareb Intensive Monitoring (LIM) en aanvullende vaccintaken. Deze taken worden gefinancierd vanuit verschillende VWS-subsidies. De taakvelden zijn zeer nauw met elkaar verbonden en vallen allen onder de kerntaak: signaleren van risico's van het gebruik van geneesmiddelen en andere gezondheidsproducten in de dagelijkse praktijk en het genereren en verspreiden van kennis hierover met als doel een bijdrage leveren aan het veiliger gebruik van deze middelen.

2022 heeft in het teken gestaan van verandering. In 2021 is het traject gestart om de organisatie anders in te richten om zo beter de strategische doelstellingen te kunnen behalen. In 2022 is de re-organisatie daadwerkelijk ook geïmplementeerd. Een periode waarin veel moest gebeuren maar tegelijkertijd moesten ook alle reguliere werkzaamheden doorgaan. Het kantoor waarin Lareb gehuisvestigd is, is ook aangepast om aan de eisen van het hybride werken te kunnen voldoen.

In 2022 heeft ook een evaluatie van de COVID-periode plaatsgevonden door een extern bureau. Het rapport benoemt een aantal succesfactoren waardoor Lareb tijdens de crisis de veiligheid van de vaccins goed heeft kunnen bewaken maar geeft ook een aantal lessen voor de toekomst waarmee de organisatie nog sterker kan worden in een toekomstige pandemische situatie.

Een van de succesfactoren om de COVID crisis het hoofd te bieden was de toewijding van de medewerkers van Lareb. Hoewel de jaarcijfers een daling in het aantal meldingen en het aantal analyses, zonder het meenemen van de meldingen en analyses van de COVID-19 vaccins laat zien, genereren en verspreiden wij meer informatie dan ooit. Hierdoor kunnen wij een bijdrage leveren aan het veilig(er) gebruik van geneesmiddelen.

Het jaarverslag gaat niet over de projecten waar Lareb apart subsidie voor ontvangt, dus ook niet over de bewaking van de COVID19-vaccins. Wel is in de kengetallen ook de aan COVID-19 vaccins gekoppelde cijfers getoond, omdat dat een groot deel van de werkzaamheden betrof.

2 Kengetallen 2022

	2022	2021	verschil%
Totaal aantal meldingen geneesmiddelen en vaccins*:	80.583	218.751	-63%
Meldingen geneesmiddelen en vaccins	29.866	35.384	-16%
Meldingen COVID-19 vaccins	51.541	185.703	-72%
A. meldingen patiënten en zorgverleners*	63.563	200.308	-68%
Meldingen geneesmiddelen en overige vaccins	13.708	17.820	-23%
Meldingen COVID-19 vaccins	50.615	184.824	-73%
B. meldingen van farmaceutische bedrijven*	17.020	18.443	-8%
Meldingen van geneesmiddelen en overige vaccins	16.159	17.564	-8%
Meldingen van COVID-19 vaccins	926	879	5%
Onderverdeling meldingen A (rechtstreeks bij Lareb ontvangen meldingen)			
naar meldgroep:			
> meldingen patiënten*	59.736	190.714	-69%
Meldingen van geneesmiddelen en overige vaccins	10.723	14.289	-25%
Meldingen van COVID-19 vaccins	49.740	178.569	-69%
> meldingen zorgverleners*	3.827	9.595	-60%
Meldingen van geneesmiddelen en overige vaccins	2.985	3.532	-15%
Meldingen van COVID-19 vaccins	875	6.255	-86%
naar soort*:			
> meldingen geneesmiddelen	10.390	13.189	-21%
> meldingen overige vaccins	3.011	4.366	-31%
> meldingen COVID-19 vaccins	50.615	184.824	-73%
> non registered ***	357	320	12%
LIM nieuwe inclusies:			
> griepvaccinatie	101	297	-66%
Moeders van Morgen nieuwe inclusies zwangerschapsregister #	5249	7.953	-34%
Analyses besproken met CBG	60	112	-46%
Geneesmiddelen en overige vaccins	26	42	-38%
COVID-19 Vaccins	34	70	-51%

	2022	2021	verschil%
Signaleringen	31	34	-9%
Geneesmiddelen en overige vaccins	17	20	-15%
COVID-19 vaccins	14	14	0%
Aantal informatievragen bij Moeders van Morgen	797	1.238	-36%
Geneesmiddelen en overige vaccins	737	898	-18%
COVID-19 vaccins	35	340	-90%
Bijwerkingen infovragen telefoon en email (zonder MvM)	3.217	14.791	-78%
Geneesmiddelen en overige vaccins	1.543	2.220	-30%
COVID-19 vaccins	1.674	12.571	-87%
Publicaties	177	121	46%
Geneesmiddelen en overige vaccins	151	106	42%
COVID-19 vaccins	26	15	73%
Actieve bijdrage media	99	288	-66%
Geneesmiddelen en overige vaccins	36	32	13%
COVID-19 vaccins	63	256	-75%
Aantal nieuwsbrieven	4	3	33%
Websitebezoeken (unieke gebruikers)#	2.533.298	4.618.921	-45%
Social media #			
> Facebook totaal aantal volgers	2342	2143	9%
> LinkedIn totaal aantal volgers	6682	5419	23%
> Twitter totaal aantal volgers	3073	2640	16%

* *getal kan lager liggen dan de som van de subtotalen omdat één melding kan zijn gedaan door zorgverlener én patiënt en één melding kan gaan over een verdacht geneesmiddel én vaccin*

** *getal kan licht afwijken van het werkelijke aantal door late Follow Up van MAH waardoor melding uit 2019 wordt vervangen door% Follow Up in 2020*

*** *betreft vitamines, herbals, homeopatische middelen en andere niet-geregistreerde middelen*

Bij deze cijfers is het niet mogelijk om een onderscheid te maken tussen COVID-19 en andere geneesmiddelen en vaccins

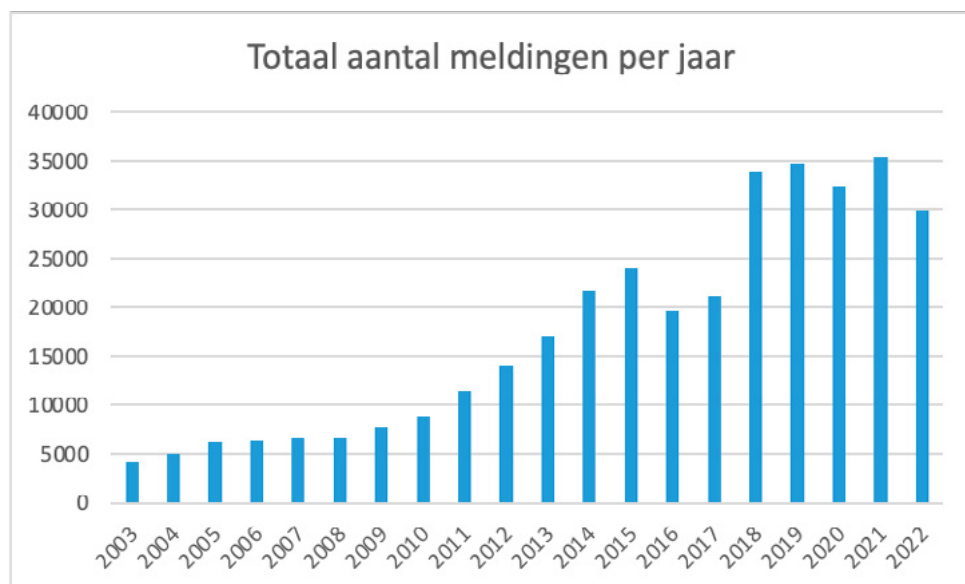
3 Geneesmiddelen- en vaccinveiligheid

Een belangrijke taak van Lareb is het verzamelen, registreren en analyseren van meldingen van bijwerkingen van geneesmiddelen en vaccins. Het uitvoeren van deze taak levert signaleringen over mogelijke bijwerkingen van geneesmiddelen, vaccins en andere gezondheidsproducten op, die eerder niet of onvoldoende bekend waren. Deze signaleringen rapporteert Lareb aan het College ter Beoordeling van Geneesmiddelen en/of indien van toepassing aan het RIVM, de IGJ en de NVWA. Deze informatie ondersteunt het College in haar besluitvorming met betrekking tot haar taak in de geneesmiddelenbewaking in Nederland en Europa. Daarnaast worden het RIVM, de IGJ en de NVWA in hun taken ondersteund. Indien relevant informeert Lareb ook het ministerie van VWS, de beroepsgroepen en het algemeen publiek over haar bevindingen. Naar aanleiding van actualiteiten en op verzoek, maakt Lareb analyses en overzichten indien ze van mening is dat dit bijdraagt aan de voorlichting en duiding van risico's van geneesmiddelen, vaccins en andere gezondheidsproducten.

3.1 Meldingen

Het totaal aantal meldingen in 2022 is het aantal meldingen gedaald in vergelijking met het aantal in de jaren ervoor.

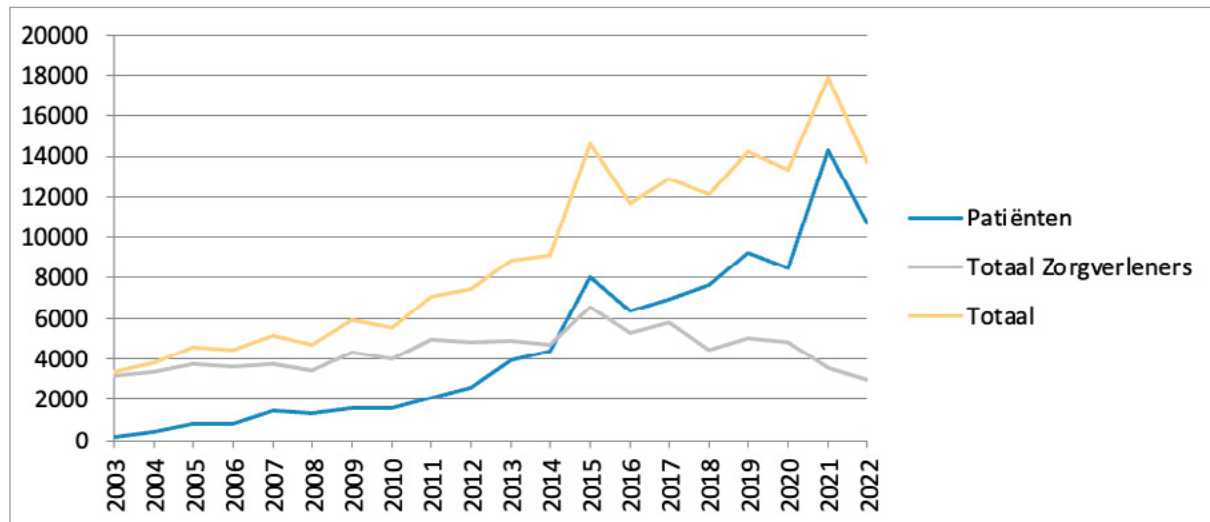
Grafiek 1. Totaal aantal meldingen 2003 - 2022

Afgelopen jaar ontving Lareb bina 30.000 meldingen. Hiervan zijn ongeveer 16.000 meldingen via de farmaceutische industrie ontvangen. Het totaal aantal meldingen in 2022 is gedaald met 16% vergeleken met afgelopen jaar, maar het aantal meldingen van patiënten is nog steeds fors hoger dan in 2020. In 2021 was Lareb vaak in het nieuws, waardoor meer mensen wisten dat Lareb bestond en dat er ook bij Lareb gemeld kan worden. In 2022 is dat effect er nog steeds (ver-

geleken met voor COVID-19 in 2020) maar is het effect op het aantal meldingen van patiënten niet zo hoog als in 2021.

Grafiek 2. Aantal meldingen per jaar van patiënten en zorgverleners 2003-2022

Het aantal meldingen van zorgverleners daalt met 15%. Mogelijk is dit te verklaren met de toegenomen drukte in de zorg de afgelopen jaren waardoor de zorgverleners het melden als een 'administratieve last' zien en het daarom niet doen. Het aantal meldingen van de farmaceutische industrie is licht gedaald met 8%. De lichte daling van de industriemeldingen is opmerkelijk gezien er voor 2021 een stabiel of stijgende lijn is in het aantal meldingen is geweest.

Alle binnengekomen meldingen controleert Lareb op volledigheid en mogelijke onduidelijkheden. Indien gewenst wordt extra informatie bij de melder en/of de behandelend zorgverlener opgevraagd. De melding wordt ingevoerd in de databank, voorzien van alle noodzakelijke gegevens. Bijwerking en geneesmiddel worden daarbij gecodeerd volgens de geldende (internationale) standaarden.

De meldingen vanuit de farmaceutische industrie (MAH) worden automatisch vanuit de Eudravigilance databank van de EMA naar de Lareb databank geïmporteerd, om zo een volledig inzicht in alle Nederlandse meldingen te krijgen. Op die manier worden alle meldingen meegenomen voor signaaldetectie.

3.2 Lareb Intensive Monitoring

Lareb volgt het optreden van bijwerkingen van een aantal geneesmiddelen ook actief met Lareb Intensive Monitoring (LIM). Patiënten worden bij het gebruik van een geneesmiddel of vaccin gedurende een langere periode gevraagd, via web-based vragenlijsten, naar het optreden en het beloop van bijwerkingen. Het doel van LIM is om meer inzicht te krijgen in de frequentie en het beloop van bijwerkingen. LIM is van belang als aanvulling op het meldsysteem, omdat de beide systemen verschillende type informatie kunnen opleveren. LIM kan bijvoorbeeld

ingezet worden bij het op de markt komen van nieuwe geneesmiddelen, waarbij het belangrijk is dat er snel informatie beschikbaar komt. Het is daarnaast van cruciaal belang dat de LIM infrastructuur voorhanden is bij een eventuele pandemie of andere situatie waarbij intensieve monitoring gewenst is, zoals in 2021 waar het LIM systeem werd ingezet om de veiligheid van de COVID-19 vaccins te monitoren. LIM wordt jaarlijks ingezet voor de veiligheidsbewaking van de griep- en pneumokokkenvaccinatie. In 2022 is ook de bijwerkingenmonitor van start gegaan. Voor andere onderzoeken uitgevoerd met LIM worden aparte project-subsidies aangevraagd (zie hoofdstuk 7).

3.3 Analyses en signaleringen

De wetenschappelijke medewerkers bespreken periodiek tijdens het signaal-detectieoverleg interessante nieuwe meldingen en analyses. Meldingen over bijwerkingen worden nader geanalyseerd en waar nodig worden signaleringen uitgebracht. Naast het CBG, worden ook de NVWA, de IGJ en het RIVM geïnformeerd over meldingen en signaleringen over producten of vaccinatieprogramma's waarop zij toezicht houden. Daarmee ondersteunt Lareb ook hen in hun taken. Met de IGJ worden meldingen en signaleringen gedeeld indien het illegale geneesmiddelen, doorgeleverde bereidingen, meldingen op basis van named-patient-use, device- of kwaliteitsproblemen of medische hulpmiddelen betreft. De NVWA wordt geïnformeerd als het gezondheidsproducten betreft die onder de Warenwet vallen, en het RIVM als het vaccins betreft die in het Rijksvaccinatieprogramma of andere vaccinatieprogramma's toegediend worden.

Het aantal analyses is lager dan in 2021. Deze daling is voornamelijk te verklaren door zowel een verminderd aantal analyses op basis van screening van de database als een verminderd aantal analyses op basis van meldingen. In totaal zijn er 129 (-19%) analyses gedaan, waarvan er 26 (-38%) zijn besproken met het CBG. Er zijn 17 signaleringen en rapportages uitgewerkt en gepubliceerd. Hiervan zijn er 11 gerapporteerd aan het CBG inclusief de Commissie Praktijk, 4 aan het RIVM, 1 aan de NVWA en geen aan de IGJ (één signalering kan met meerdere partijen worden gedeeld).

Bijlage 1 geeft een overzicht van de gepubliceerde signaleringen en rapportages in 2022.

3.4 Kenniscentrum bijwerkingen

Op haar website, in digitale nieuwsbrieven, via social media en door publicaties, verspreidt Lareb kennis over bijwerkingen. In 2022 is de nieuwsbrief Bijgelicht vier keer uitgebracht. Lareb gebruikt in toenemende mate social media kanalen. In het afgelopen jaar zijn 158 berichten (+23%) via Facebook gedeeld, 151 (4%) via LinkedIn en 116 (-2%) via Twitter, hieronder is geen verdeling tussen COVID-19 en andere berichten mogelijk. Lareb heeft in 2022 ook Instagram toegevoegd als social media kanaal.

In 2022 zijn 177 publicaties gerealiseerd (+46%), zowel in nationale- als internationale tijdschriften (zie Bijlage 2 voor een overzicht). Lareb leverde 36 keer een actieve bijdrage aan de media. Dit is een stijging vergeleken met vorige jaar (13%).

Over bijwerkingen van geneesmiddelen en vaccins zijn 1543 informatievragen beantwoord. Dit aantal is gedaald (30%) t.o.v. het vorige jaar.

In 2022 waren er op de Lareb website ruim 2,5 miljoen bezoeken. Deze gebruikers hebben op de website tijdens hun bezoeken ruim 6,6 miljoen pagina's bezocht. Dit is een daling vergeleken met 2021, maar nog steeds een flinke stijging vergeleken met 2020 toen de website 750.000 bezoekers had en 2.2 miljoen pagina weergaven. De daling in het aantal websitebezoekers ten opzichte van 2021 heeft waarschijnlijk te maken met dat er minder behoefte is geweest aan informatie over COVID-19 vaccins of het melden van een bijwerkingen van een COVID-19 vaccin. Het is niet precies te herleiden welke pagina's met welke doel bezocht zijn (zoals het meldformulier) waardoor het niet mogelijk is om niet COVID-19 en COVID-19 gerelateerde bezoekers te onderscheiden.

4 Aanvullende vaccinaties

Lareb ontvangt subsidie voor aanvullende vaccinaties die niet onder de reguliere CBG-subsidie vallen. Van de meldingen van bijwerkingen na vaccinaties in het Rijksvaccinatieprogramma is over het voorgaande jaar (2022) een rapportage verschenen. Ook van de bijwerkingen, gemeld na griep en pneumokokvaccinatie, is een rapportage gemaakt.

Een van de doelen van de aanvullende vaccinaties is om wetenschappelijke en betrouwbare kennis over bijwerkingen van vaccins te verspreiden. Lareb geeft specialistisch advies en informatie over bijwerkingen gerelateerd aan vaccins als hierom wordt gevraagd via informatieverzoeken, per telefoon, per mail en via vragen in meldingen. De nieuwe vaccinkennisbank (exclusief de pagina's met informatie over de COVID-19 vaccins) werd rond 400.000 keer geraadpleegd.

5 Moeders van Morgen

Het doel van Moeders van Morgen is om geneesmiddelgebruik tijdens zwangerschap en borstvoeding veiliger te maken. Er wordt gestreefd naar een optimale informatievoorziening aan hulpverleners. Veel tijd wordt dan ook geïnvesteerd in het op peil houden van kennis en het vertalen van deze kennis naar verantwoorde informatie op de website. In het Kennismanagementsysteem (PVKknow) kan de informatie, die beheerd wordt door Lareb en op de website van Lareb gepresenteerd wordt, in real time geüpdatet worden. Hierdoor is het mogelijk voor zorgverleners en zwangere vrouwen om via de Lareb website toegang te krijgen tot de meest recente informatie.

In 2022 heeft Moeders van Morgen 738 informatievragen beantwoord voor geneesmiddelen en overige producten, dit is een daling met 18% ten opzichte van het jaar daarvoor. Er zijn 19 nieuwe kennispagina's aan de website toegevoegd en er zijn 96 pagina's geupdate.

Het totaal aantal pagina's van MvM op de Lareb website is meer dan 1,6 miljoen, een stijging met 6% vergeleken met het jaar daarvoor.

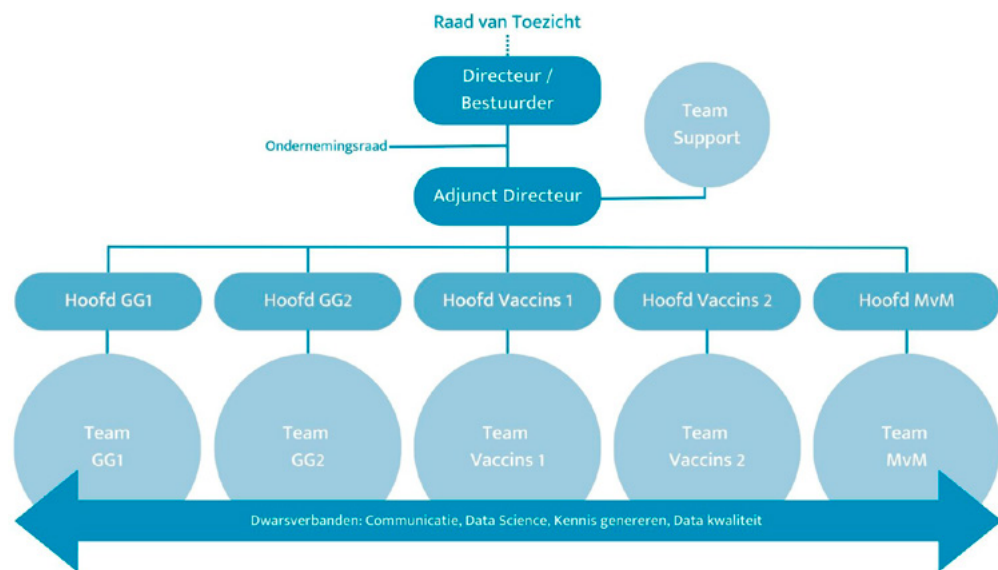
Een kerntaak van Moeders van Morgen is het monitoren van zwangerschappen waarbij een blootstelling aan een geneesmiddel heeft plaatsgevonden. Binnen het Moeders van Morgen zwangerschapsregister (voorheen pREGnant) worden via online vragenlijsten gegevens verzameld bij zwangere vrouwen over het verloop van de zwangerschap en de bevalling, het geneesmiddelengebruik, de leefgewoonten en de gezondheid van het (ongeboren) kind. Met deze gegevens kan inzicht worden verkregen in de mogelijke effecten van geneesmiddelen tijdens de zwangerschap en kunnen mogelijke risico's worden ontdekt.

In 2022 hebben 5249 vrouwen zich aangemeld voor het MvM register. Naast de werving van zwangere vrouwen via verloskundigen en gynaecologen is het afgelopen jaar ook intensief ingezet om andere kanalen te gebruiken om zwangeren te attenderen op deelname aan het MvM zwangerschapsregister.

6 Organisatie en management

Door de kerntaken, de COVID-19 veiligheidsbewaking en alle projecten is Lareb de afgelopen jaren heel sterk gegroeid, het aantal werknemers is bijna verdubbeld. In 2021 is het traject van de reorganisatie gestart en in mei 2022 is de organisatie volgens het nieuwe model geïmplementeerd.

Figuur 3. Organogram Bijwerkingencentrum Lareb

In het nieuwe organisatiemodel is gekozen voor een teamindeling op basis van inhoudelijke expertise. In elke team vindt het integrale proces plaats. Het proces heeft als doel om kennis te genereren en te verspreiden over bijwerkingen van geneesmiddelen inclusief vaccins of over het gebruik van geneesmiddelen tijdens de zwangerschap en borstvoedingsperiode. Om ervoor te zorgen dat ook teamoverstijgende vraagstukken aangepakt en opgelost worden, hebben wij een viertal dwarsverbanden opgericht. In elke dwarsverband zit tenminste één medewerkers uit elk team. Het management team (MT) bestaat uit de directeur-bestuurder, adjunct directeur, de teamhoofden en de strategisch HR adviseur. De functie van het MT is het gezamenlijk leiding/sturing geven aan de organisatie.

Figuur 4. Primair proces bij Lareb

Omdat duidelijk is dat het thuiswerken ook na COVID-19 frequenter zal zijn dan voor COVID-19, heeft Lareb een 'regeling hybride' opgesteld. Hieruit blijkt dat de doelen om naar kantoor te komen anders zullen zijn dan in het verleden. Naar

kantoor kom je als je mensen wilt ontmoeten, wilt overleggen en om te brainstormen. Het kantoor is de plek waar je de verbinding met collega's versterkt. Om dit allemaal te faciliteren heeft Lareb de inrichting van het kantoor in 2022 aangepast zodat het meer aan de wensen van hybride werken kan voldoen.

6.1 Automatisering

Automatisering speelt een belangrijke rol in de werkzaamheden van Lareb omdat de primaire processen in meer of mindere mate ondersteund worden door verschillende IT applicaties. Hieronder wordt een aantal van de grotere of meer innovatieve wijzigingen in de IT applicaties toegelicht.

Het afgelopen jaar is onder meer verder gewerkt aan het nog efficiënter inrichten van het meldproces. Tijdens de COVID periode hebben wij een meldformulier ontwikkeld waarmee bekende veel voorkomende bijwerkingen automatisch gecodeerd konden worden. Deze manier van werken is nu ook geïmplementeerd voor alle andere vaccinemeldingen zoals de griep en pneumokokken vaccins maar ook de vaccins die binnen het RVP gegeven worden. Ook zijn er stappen gezet om informatie die in het meldformulier ingevuld wordt, waar mogelijk, automatisch in de melding in de database te zetten. Vroeger waren dit handmatige handelingen, door het te automatiseren wordt het proces efficiënter en de kwaliteit gaat omhoog omdat er dan handmatig geen codeerfouten gemaakt kunnen worden.

Ook in processen rondom datacleaning zijn efficiëntieslagen gemaakt. Werk dat vroeger handmatig moest gebeuren, gebeurt nu automatisch.

De E2B R3 standaard waaraan Lareb moet voldoen voor de uitwisseling van data met de EMA was gewijzigd en vereiste aanpassingen aan PVreport. Validatie regels zijn overeenkomstig aangepast en er is een koppeling ontwikkeld om EDQM termen bij te werken en te verwerken binnen PVreport. Tevens is de SDS tool aangepast en is de analyse database verder uitgebreid met calculaties.

Qua database infrastructuur heeft er een grote wijziging plaatsgevonden waarbij de stabiliteit en performance ook richting de toekomst beter gewaarborgd kan worden.

Ook het LIM systeem blijft zich ontwikkelen. Dit jaar is een start gemaakt om de de administratie module te optimaliseren voor alle LIM studies. Hierdoor wordt de administratie module gebruiksvriendelijker en sneller. Verder zijn er dit jaar ook stappen gezet in het opzetten van analyses van databases die sneller en gebruikersvriendelijker zijn waardoor de data makkelijker geanalyseerd kan worden. Als laatste zijn er verbeteringen op het gebied van privacy en beveiliging doorgevoerd zodat de gegevens die verzameld worden goed beschermd zijn.

6.2 Algemeen

Lareb is gecertificeerd voor de nieuwe ISO 9001:2015, de norm op het gebied van kwaliteitsmanagementsystemen. Lareb voldoet aan de Europese Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Lareb is ook gecertificeerd voor NEN7510-2017, de norm voor informatiebeveiliging in de zorg.

De raad van toezicht vergaderde zes keer in 2022. Het jaarverslag is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van directie en de raad van toezicht. Goedkeuring van het verslag van de raad van toezicht 2022 heeft plaatsgevonden in de vergadering van het raad van toezicht van 20 februari 2023. (zie Bijlage 3 voor een overzicht van de leden van de raad van toezicht).

7 Overige activiteiten en projecten

Lareb heeft een aantal activiteiten en projecten die niet ten laste van de door het CBG en VWS verstrekte subsidie komen.

Bewaking veiligheid COVID-19 vaccins

In 2021 is de vaccinatie tegen COVID-19 begonnen. Lareb heeft als taak om de veiligheid van de vaccins te bewaken en de bevindingen hiervan te communiceren met diverse stakeholders.

(Early) COVID vaccine monitor

Het vervolg van het ACCESS-project. Onder coördinatie van Lareb met vijf andere EU-landen is een Cohort Event Monitoring studie opgezet met als doel om de veiligheid van de nieuwe COVID-19 vaccins te monitoren. Elk land gaat zijn eigen cohort gevaccineerden volgen en gebruikt hiervoor de 'core data elementen' en momenten van data verzameling zoals beschreven in het ACCESS protocol (zie hierboven). Lareb gebruikt hiervoor het LIM-systeem en stelt dat ook ter beschikking voor België, Luxemburg, Frankrijk, Italië en het Verenigd Koninkrijk. Duitsland en Kroatië participeren met een eigen app. De data van alle landen worden ook geaggregeerd geanalyseerd.

Cohort monitoring RVP 1

Van de vaccins die al jaren in het RVP zitten is al veel bekend over bijwerkingen die kunnen optreden. Maar toch is niet alles bekend over veel voorkomende bekende bijwerkingen. Hoe vaak komt de bijwerking voor? Wat is het beloop en de afloop? Hoe ernstig en belastend wordt het ervaren? Is er een herhalingsrisico? Zijn er kinderen met meer (herhalings)risico op de bijwerking? Hoe lang duren de klachten? Worden de klachten behandeld? Om meer inzicht te krijgen in genoemde aspecten van het optreden van bijwerkingen wordt een cohort van 5.000 kinderen vanaf de eerste vaccinatie gedurende de eerste vier jaar van het vaccinatieprogramma gevolgd.

Cohort monitoring RVP 2

Van de vaccins die al jaren in het RVP zitten is al veel bekend over bijwerkingen die kunnen optreden. Maar toch is niet alles bekend over veel voorkomende bekende bijwerkingen. Hoe vaak komt de bijwerking voor? Wat is het beloop en de afloop? Hoe ernstig en belastend wordt het ervaren? Is er een herhalingsrisico? Zijn er kinderen met meer (herhalings)risico op de bijwerking? Hoe lang duren de klachten? Worden de klachten behandeld? Op basis van de spontane meldingen is er onvoldoende gestructureerde informatie beschikbaar die antwoord kan geven op deze vragen. In dit onderzoek zullen 9-jarigen vanaf hun BMR/DTP tot en met hun tweede HPV vaccinatie worden gevolgd.

Monitoring maternale kinkhoestvaccinatie

Vanaf eind 2019 wordt in Nederland het kinkhoestvaccin aangeboden aan zwangere vrouwen vanaf week 22 van hun zwangerschap. Het reeds bestaande Moeders van Morgen zwangerschapsregister (voorheen pREGnant) brengt de veiligheid van blootstellingen van geneesmiddelen tijdens de zwangerschap in kaart. Daarnaast worden daarin veel co-variabelen vastgelegd, die mogelijk ook van invloed zijn op de zwangerschap, het (on)geboren kind en de zwangere vrouw. Doordat in dit register enkele aanvullende, specifieke vragen voor dit onderzoek zijn opgenomen, kan ook de veiligheid van het maternale kinkhoestvaccin worden vastgelegd. Om daar uitspraken over te kunnen doen zijn 50.000 deelnemende zwangere vrouwen nodig. Voor zo'n cohortgrootte zullen gedurende vier jaar zwangere vrouwen in het Moeders van Morgen zwangerschapsregister geïnccludeerd moeten worden. Moeders van Morgen zal naast de dataverzameling, ook een rol spelen in het attenderen van vrouwen op de kinkhoestvaccinatie.

Paternale blootstelling tijdens zwangerschap

In dit project wordt het effect van het gebruik van immunosuppressiva door mannen met een kinderwens op de fertiliteit, de zwangerschap en het ongebo- ren kind onderzocht. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het zwangerschaps- register pREGnant. Gegevens over de mogelijke invloed van gebruik van genees- middelen voor en tijdens de zwangerschap door de vader zijn niet of nauwelijks beschikbaar. Ook al lijkt het risico op de zwangerschap en het ongebo- ren kind minder waarschijnlijk dan bij gebruik door de zwangere zelf, onderzoek hiernaar ontbreekt nog. Toch leven er veel vragen op dit gebied bij aanstaande ouders en zorgverleners, getuige de vragen aan de Moeders van Morgen helpdesk. Dit project is een samenwerking met het Erasmus MC Rotterdam.

Conception

In dit project wordt heel breed gekeken naar het verbeteren van de vergaring en verspreiding van kennis over medicatiegebruik tijdens de zwangerschap en borstvoeding in de EU. Hoe kan de dataverzameling geoptimaliseerd en gestan- daardiseerd worden en hoe kunnen we optimaal gezamenlijk gebruik maken van de data die er zijn. Aan de andere kant kijkt het naar het optimaliseren van het verspreiden van de kennis naar zorgverleners en vrouwen. De aanvraag is ge- daan door een groot consortium onder leiding van het UMC Utrecht. Naast Lareb zijn ook ENTIS, EUROCAT-centra en vele andere organisaties betrokken. Lareb levert belangrijke bijdragen aan de ontwikkeling van signaaldetectie, de versprei- ding van kennis en de bijdrage daarin van het Moeders van Morgen zwanger- schapsregister.

PhArmacoVigilance In Africa, PAVIA

Lareb participeert in een internationaal consortium, samen met een aantal Ne- derlandse partners (AIGHD en KNCV). Het doel van PAVIA is om landen (Eswatini, Nigeria, Ethiopië en Tanzania) gereed te maken voor de introductie van nieuwe geneesmiddelen in hun land en het bewaken van de veiligheid daarvan. In het project wordt specifiek gekeken naar geneesmiddelen die gebruikt worden ter behandeling van tuberculose, maar het concept kan later ook voor de behande-

ling van andere ziekten worden gebruikt. Lareb zal zich in dit project voornamelijk bezighouden met opleiding en onderwijs op alle vlakken van de farmacovigilantie. Vanwege COVID-19 heeft het project vertraging opgelopen, een no cost extension is aangevraagd en gehonoreerd. Het project loopt daarom door tot 2023.

Pharmacovigilance infrastructure and post-marketing surveillance system capacity building for regional medicine regulatory harmonization in East Africa, PROFORMA

Lareb participeert in een internationaal consortium, geleid vanuit Karolinska Instituut, Zweden, met het doel om landen (Ethiopië, Rwanda, Kenya en Tanzania) gereed te maken voor de introductie van nieuwe geneesmiddelen in hun land en het bewaken van de veiligheid daarvan. Lareb zal zich in dit project voornamelijk bezig houden met opleiding en onderwijs op alle vlakken van de farmacovigilantie. Vanwege COVID-19 heeft het project vertraging opgelopen, een no cost extension is aangevraagd en gehonoreerd. Het project loopt daarom door tot 2024.

Pilot infrastructuur voor vervolgonderzoek veiligheidssignalen in databases

In zorgdatabases (Pharmo, NIVEL zorgregistratie) worden als pilot drie analyses gedaan die gewenst zijn als vervolgonderzoek van (mogelijke) gevonden veiligheidssignalen op basis van meldingen. Onderzocht wordt of en hoe hoog het risico op – nog drie nader te bepalen – (potentiele) bijwerkingen is na de verschillende coronavaccins en of er specifiek groepen zijn die een verhoogd risico heeft. Vervolgens zal er na een haalbaarheidsonderzoek, een plan worden opgesteld voor de opzet voor een infrastructuur en governance voor vervolgonderzoek bij veiligheidssignalen van geneesmiddelen en vaccins.

Monitoring Medicinale Cannabis

Een cohortstudie naar indicaties, patiëntervaringen en veiligheid van het gebruik van medicinale cannabis in Nederland is in samenwerking met Bureau Medicinale Cannabis (BMC) gestart voor een LIM-onderzoek.

Op PBPK modellering gebaseerde doseringsadviezen in de zwangerschap

In dit project worden op basis van placentaperfusie studies en het maken cq. optimaliseren van PBPK modellen doseringsadviezen specifiek voor zwangeren berekend. Vervolgens wordt gekeken hoe en waar deze doseringsadviezen adequaat gecommuniceerd kunnen worden naar zorgverleners, binnen Nederland en internationaal. Tijdens de zwangerschap treden er allerlei fysiologische veranderingen op. Hierdoor verandert de kinetiek van geneesmiddelen en dit kan effect hebben op de bloedspiegels. Bloedspiegels kunnen dalen of stijgen. Om effectief te blijven of niet toxisch te worden, kunnen doseringen moeten worden aangepast. Onderzoek hiernaar is nog zeer beperkt, omdat zwangeren in het algemeen worden uitgesloten van onderzoek naar geneesmiddelen. Zwangeren gebruiken daardoor meestal de dosering zoals die voor niet-zwangere volwassenen zijn.

Dit project is een samenwerking met het Radboudumc Nijmegen.

Veneuze trombose na SARS-CoV-2 vaccinatie: risicovergelijking en risicogroepen

In samenwerking met het LUMC en de Santeongoep wordt een patiënt-controle onderzoek uitgevoerd naar het risico op veneuze trombose na vaccinatie met het BioNTech/ Pfizer, Moderna, AstraZeneca of Janssen. Daarnaast wordt onderzocht of er specifieke risicogroepen zijn en of risicofactoren die de kans op veneuze trombose vergroten na coronavaccinatie bestaan.

Bijlagen

Bijlage 1. Overzicht gepubliceerde signaleringen en rapportages 2022

1	Meldingen van bijwerkingen van warenwetmiddelen - rapportage 2021
2	Praktijkprikkel: Problemen bij druppelen Nevanac® 3 mg/ml oogdruppels
3	Praktijkprikkel: Anafylaxie bij bekende chloorhexidineallergie
4	Casirivimab/imdevimab and respiratory insufficiency
5	Voedingssupplement Pro-Cal shot en mogelijke invloed op de opname van methylfenidaat capsule mga
6	Adalimumab and hypoglycaemia
7	Nivolumab and sensorineural deafness
8	Hypnomidate® (etomidaat) en tromboflebitis
9	Erlotinib and hair texture abnormal
10	Meldingen van bijwerkingen na influenza- en pneumokokkenvaccinatie - Rapportage seizoen 2021-2022
11	Jaarrapport 2021: Bijwerkingen na vaccinaties in het kader van het Rijksvaccinatieprogramma
12	Mesalamine and dark, red-brown urine
13	Alertheid op accidentele inname 5-fluorouracil crème (Efudix®) door kinderen en huisdieren
14	Praktijkprikkel Qutenza® pleisters en beroepsmatige blootstelling
15	Ernstige moeilijkheden bij verwijderen van Enstilar® schuim uit het hoofdhaar
16	Overview of reports of adverse drug reactions following monkeypox vaccination
17	Xylometazoline neusspray bij aambeien tijdens de zwangerschap

Bijlage 2. Publicatielijst

Wetenschappelijke publicaties

1. Boer A de, Geboers L, Koppel S van de, Hunsel F van. Governance of nutravigilance in the Netherlands: Reporting adverse events of non-registered products Health Policy. 2022;128(8):731-737.
2. Bots SH, Schreuder MM, Roeters van Lennep JE, Watson S, Puijenbroek E van, Onland-Moret NC, et al. Sex differences in reported adverse drug reactions to angiotensin-converting enzyme inhibitors. JAMA Network Open. 2022;5(4):e228.
3. Ceulemans M. Het gebruik van noodanticonceptie anno 2022. Gunaikeia. 2022;27(2):16-21.
4. Ceulemans M. Noodanticonceptie anno 2022: update van de evidence-based adviezen in België. Medi-Sfeer. 2022;(701):29-35.
5. Ceulemans M, Brughmans M, Poortmans L, Spreuwers E, Willekens J, Roose N, et al. Development and Pilot Testing of a Dispensing Protocol on Emergency Contraceptive Pills for Community Pharmacists in Belgium. Pharmacy. 2022;10(3):58.
6. Ceulemans M, Calsteren K van, Allegaert K, Foulon V. Information needs and counseling preferences among potential users of the future Teratology Information Service in Belgium: A cross-sectional study involving the public and healthcare professionals. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022;19(14):8605.
7. Ceulemans M, Foulon V, Panchaud A, Winterfeld U, Pomar L, Lambelet V, et al. Self-Reported Medication Use among Pregnant and Breastfeeding Women during the COVID-19 Pandemic: A Cross-Sectional Study in Five European Countries. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022;19(3):1389-400.
8. Ceulemans M, Peeters L, Willekens J, Roose N, Cavens L, Foulon V, et al. Knowledge and counseling preferences of the public and pharmacy staff on emergency contraception: Results of a cross-sectional study in Belgium Contraception. 2022;115:27-30.
9. Ceulemans M, Sillis L, Foulon V, Panchaud A, Winterfeld U, Pomar L, et al. Comment to "Pregnancy and COVID-19, focus on vaccine and pharmacological treatment". Journal of Reproductive Immunology. 2022;152:103639.
10. Davidson L, Reek JMPA van de, Hunsel F van, Jong EMGJ de, Kullberg BJ. Global Risk of Bacterial Skin Infections and Herpesviridae Infections with Ustekinumab, Secukinumab, and Tumour Necrosis Factoralpha Inhibitors: Spontaneous Reports of Adverse Drug Reactions from the World Health Organization Pharmacovigilance Center Acta DV. Acta Dermato-Venereologica. 2022;102:adv00648.
11. Duga AL, Magongo S, Nhlabatsi S, Ladwar DO, Härmark L, Rolfes L. An evaluation of postmarketing reports of hyperglycaemia associated with dolutegravir for treatment of HIV in Eswatini. AIDS Research and Therapy. 2022;24;19(1):54.
12. Ekhart C, Hunsel F van, Puijenbroek EP van, Chandler R, Meldau E, Taavola H, et al. Post-Marketing Safety Profile of Vortioxetine Using a Cluster Analysis and a Disproportionality Analysis of Global Adverse Event Reports. Drug Safety. 2022;45(2):145-153.
13. Ekhart C, Hunsel F van, Sellick V, Vries T de. Neuropsychiatric reactions with the use of montelukast. BMJ. 2022;(376):e067554.
14. Gelder MMHJ van, Beekers P, Rijt-Weetink YRJ van, Drongelen J van, Roeleveld N, Smits LJM. Associations between late-onset preeclampsia and the use of calcium-based antacids and proton pump inhibitors during pregnancy: A prospective cohort study. Clinical Epidemiology. 2022;(14):1229-40.
15. Gerbier E, Favre G, Tauqeer F, Winterfeld U, Stojanov M, Passier A, et al. Self-reported medication use among pregnant and postpartum women during the third wave of the COVID-19 pandemic: A European multinational cross-sectional study. International Journal of Environmental Research and Public Health. 2022;19(9):5335-50.

16. Ghalandari N, Crijns HJMJ, Bergman JEH, Dolhain RJEM, Puijenbroek EP van, Hazes MJMW. Reported congenital malformations after exposure to non-tumour necrosis factor inhibitor biologics: a retrospective comparative study in EudraVigilance. *British Journal of Clinical Pharmacology*. 2022;88(12):5378-5388.
17. Gosselt HR, Bazelmans EA, Lieber T, Hunsel FPAM van, Härmark L. Development of a multivariate prediction model to identify individual case safety reports which require clinical review. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(12):1300-7.
18. Hek K, Rolfes L, Puijenbroek EP van, Flinterman L, Vorstenbosch S, Rijk L van, et al. Electronic health record-triggered research infrastructure combining real-world electronic health record data and patient-reported outcomes to detect benefits, risks and impact of medication: development study. *JMIR Medical Informatics*. 2022;10(3):e33250.
19. Hoof M van, Chinchilla K, Härmark L, Matos C, Inácio P, Hunsel F van. Factors contributing to best practices for patient involvement in pharmacovigilance in Europe: A stakeholder analysis. *Drug Safety*. 2022;45(10):1083-1098.
20. Hunsel FPAM van, Kooi D van der, Koppel S van de, Kroes BH, Woerdenbag HJ. Analysis of reports on adverse drug reactions related to herbal medicinal products and herbal supplements in the Netherlands received by the National Pharmacovigilance Centre Lareb. *Drug Safety*. 2022;45(6):651-661.
21. Kant A, Hunsel F van. 'Authors' reply to Mungmunpuntipantip et al.'s Comment on "Description of frequencies of Reported adverse events following immunization among four different COVID-19 Vaccine Brands". *Drug Safety*. 2022;45(4):319-331.
22. Kant A, Hunsel F van, Puijenbroek EP van. Numbers of spontaneous reports: how to use and interpret? *British Journal of Clinical Pharmacology*. 2022;88(3):1365-8.
23. Kant A, Jansen J, Balveren L van, Hunsel F van. Description of frequencies of reported adverse events following immunization among four different COVID-19 vaccine brands. *Drug Safety*. 2022;45(4):319-331.
24. Lamers M, Mijle A van der, Hunsel F van, Vries L de, Puijenbroek E van, Ceulemans M. Letter to the Editor: COVID-19 Vaccination During Breastfeeding and Its Possible Negative Effect on Milk Production and Supply: A Preliminary Observation. *Breastfeeding Medicine*. 2022; 17(7):627-628.
25. Lint JA van, Bakker T, Klooster PM ten, Puijenbroek EP van, Vonkeman HE, Jessurun NT. Neuropsychiatric adverse drug reactions associated with low dose methotrexate in rheumatoid arthritis patients. *Expert Opinion on Drug Safety*. 2022;21(3):417-23.
26. Lint JA van, Hunsel FPAM van, Tas SW, Vonkeman HE, Hoentjen F, Doorn MBA van, et al. Hypoglycaemia following JAK inhibitor treatment in patients with diabetes. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(4):597-9.
27. Lösch L, Brown P, Hunsel F van. Using structural topic modelling to reveal patterns in reports on opioid drugs in a pharmacovigilance database. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(9):1003-1006.
28. Mitrovic D, Emmens W, Naimi A, Mijle A van der, Veeger N, Bemt P van de, et al. Thromboembolic events while taking direct oral anticoagulants: An analysis of post-market WHO database reports from 2012 to 2020. *Clinical Drug Investigation*. 2022;42(7):593-598.
29. Nauwelaerts N, Ceulemans M, Deferm N, Eerdeken A, Lammens B, Armoudjian Y, et al. Case Report: Bosentan and Sildenafil Exposure in Human Milk A contribution from the ConcePTION project. *Frontiers in Pharmacology*. 2022;13(june):1837.
30. Noorda NMF, Sallevelt BTGM, Langendijk WL, Egberts TCG, Puijenbroek EP van, Wilting I, et al. Performance of a trigger tool for detecting adverse drug reactions in patients with polypharmacy acutely admitted to the geriatric ward. *European Geriatric Medicine*. 2022;13(4):837-847.

31. Rolfes L, Härmark L, Kant A, Balveren L van, Hilgersom W, Hunsel F van. COVID-19 vaccine reactogenicity – A cohort event monitoring study in the Netherlands using patient reported outcomes. *Vaccine*. 2022;40(7):970-6.
32. Rollema C, Roon EN van, Ekhart C, Hunsel FPAM van, Vries TW de. Adverse Drug Reactions of Intranasal Corticosteroids in the Netherlands: An Analysis from the Netherlands Pharmacovigilance Center. *Drugs Real World Outcomes*. 2022;9(3):321-331.
33. Ruijters VJ, Meulen MFG van der, Es MA van, Smit T, Hoogendijk JE. Rhabdomyolysis after COVID-19 Comirnaty vaccination: A Case Report Case Reports in Neurology. 2022;14(3):437-40.
34. Sabblah GT, Seaneke SK, Kushitor M, Hunsel F van, Taxis K, Duwiejua M, et al. Evaluation of pharmacovigilance systems for reporting medication errors in Africa and the role of patients using a mixed-methods approach. *PLoS One*. 2022;17(3):e0264699.
35. Sallevelt BTGM, Huibers CJA, Heij JMJ, Egberts TCG, Puijenbroek EP van, Shen Z, et al. Frequency and Acceptance of Clinical Decision Support System-Generated STOPP/START Signals for Hospitalised Older Patients with Polypharmacy and Multimorbidity. *Drugs & Aging*. 2022;39(1):59-73.
36. Sillis L, Foulon V, Verbakel JY, Ceulemans M. Experiences and Perspectives of Marketing Authorisation Holders towards Medication Safety Monitoring during Pregnancy: A Pan-European Qualitative Analysis. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022;19(7):4248.
37. Torfs M, Hompes T, Ceulemans M, Calsteren K van, Vanhole C, Smits A. Early postnatal outcome and care after in utero exposure to lithium: A single center analysis of a Belgian tertiary university hospital. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2022;19(16):10111.
38. Valeiro C, Matos C, Scholl J, Hunsel F van. Drug-induced sexual dysfunction: An analysis of reports to a national pharmacovigilance database. *Drug Safety*. 2022;45(6):639-650.

Publicaties in vakbladen

1. Boussaidi M, Hunsel F van, Ekhart C. Afhankelijkheid vaakst gemeld bij amfetaminen. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(13):28-9.
2. Es M van. Omeprazol-suspensie Pedippi: moeilijk door te slikken voor jonge kinderen. *Uitsluitend Apotheek (UA)*. 2022;12(2):20.
3. Es M van. Droge mond door geneesmiddelgebruik. *Uitsluitend Apotheek (UA)*. 2022;12(3):39.
4. Es M van, Aharouay H. Een deuk na injectie met triamcinolonacetonide. *Uitsluitend Apotheek (UA)*. 2022;12(6):18.
5. Es M van, Steenvoorden G. Invloed medicatie en vaccins op glucose. *Tijdschrift voor Praktijkondersteuners (TvPO)*. 2022;(december):15-7.
6. Giraud E, Jessurun N. Beter inzicht met patiëntregister als bron van bijwerkingen *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(8):18-9.
7. Gosselt H, Es M van, Lint J van, Kooi D van der. Bijwerkingen van bisfosfonaten. *De Jonge Apotheker*. 2022;28(4):6-7.
8. Graaf L de, Boer J. Deel gebruikers ivabradine ziet letterlijk sterretjes. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(40/41):32-5.
9. Haaksman M, Boom M van der, Puijenbroek EP van. Vaccinaties trigger voor neuralgische amyotrofie. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(18):16-8.
10. Haaksman M, Erp-van Boekel A van, Ederveen E, Vries E de. Wegrakingen na vaccinatie: vasovagale syncope, hypotonehyporesponsieve episode en breath holding spell. *Tijdschrift voor Jeugdgezondheidszorg*. 2022;54(2-3):43-6.
11. Haaksman M, Erp-van Boekel A van, Vries E de, Robben Y. Aanhoudende schouderklachten na vaccinatie. *Huisarts en Wetenschap*. 2022;65(4):38-41.

12. Hooijman T, Aharouay H, Ederveen E, Jessurun N. Meer bijwerkingen psoriasismiddelen gemeld bij mannen dan bij vrouwen. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(48):19-21.
13. Hunsel F van, Zomeren L van, Lieber T, Jansen J. Hoofdpijn komt vaak voor na vaccinatie tegen covid-19. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(35):30-3.
14. Kant A, Hunsel F van, Somar P. Coronavaccins, bijwerkingen en veiligheid. *Medisch Contact*. 2022;77(33-34):26-8.
15. Kant A, Zwaveling J, Hunsel F van, Abedian Kalkhoran H. Speuren in EPD's naar nieuwe inzichten in bijwerkingen. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(20):24-5.
16. Koppel S van de. Praktijkprikkel: Voorzichtigheid vereist bij gebruik Qutenza pleisters. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(51/52):51.
17. Koppel S van de, Kooijman M, Ohana D, Hunsel FPAM van. Gevaarlijke kruidenpreparaten te koop via webshops. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*. 2022;166(14):44-6.
18. Kreijfelt G von. Behandeling met propranolol verhoogt risico op hypoglykemie. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(26):30-1.
19. Kreijfelt G von, Vissink A, Vries T de. Gebitsschade door inhalatiemedicatie. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*. 2022;166(31):34-7.
20. Kreijfelt G von, Weits G. Let op hevige buikpijn bij codeïne. *De Doktersassistent*. 2022;(5):14-5.
21. Kreijfelt G von, Weits G, Jansen J, Graaf L de. Toename van gewicht als bijwerking kan flink oplopen. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(44):22-5.
22. Lee ZY, Ederveen E, Duren-van Iersel M van, Grootens K, Onzenoort-Bokken L van, Jessurun N. Kinderen ervaren neuropsychiatrische bijwerkingen bij oxybutynine. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(10):18-21.
23. Maas V, Woestenberg P. Maternale bijwerkingen van de COVID-19-vaccinaties. *De Verloskundige*. 2022;19(3):46-9.
24. Machiels JD, Vries MJA, Kwa MSG, Voskamp L, Puijenbroek EP van, Kramers C. Bijwerkingen van geneesmiddelen. Causaliteitsbeoordeling en registratie. *Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde*. 2022;166(19):32-8.
25. Mijle A van der, Passier A. De veiligheid van SSRI-gebruik rondom de zwangerschap. *Psyfar*. 2022;17(1):60-63.
26. Smit T, Hunsel F van, Galimont-Collen AFS, Bent SAS van der. Huidreacties in tatoeages na COVID-19-vaccinatie. *Nederlands Tijdschrift voor Dermatologie en Venereologie*. 2022;32(7):9-12.
27. Steenvoorden G. Diabetespatiënten melden schommeling bloedglucose na covid-vaccinatie. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(7):14-6.
28. Steenvoorden G, Es M van. Bloedsuikerschommelingen na een coronavaccinatie. *De Doktersassistent*. 2022;(3):21.
29. Velthuis K, Klooster P ten, Vonkeman H, Jessurun N. Bijwerkingen vaak reden van stoppen RA-medicatie. *Pharmaceutisch weekblad*. 2022;157(49):12-4.
30. Weits G. Lichtflitsen: een opmerkelijke bijwerking van ivabradine. *Uitsluitend Apotheek (UA)*. 2022;12(1):33.
31. Weits G. Blijvende seksuele klachten door SSRI's. *Uitsluitend Apotheek (UA)*. 2022;12(4):33.
32. Weits G. Neuropsychiatrische bijwerkingen bij montelukast. *Uitsluitend Apotheek (UA)*. 2022;12(5):11.
33. Weits G, Ederveen E. Geneesmiddel geïnduceerde lichtgevoeligheid. *FarmaMagazine*. 2022;(augustus).
34. Weits G, Kreijfelt G von, Jansen J. Hoe beïnvloeden geneesmiddelen gewichtstoename? *Nederlands Tijdschrift voor Voeding en Diëtetiek (NTVD)* 2022;77(5):15-9.
35. Weits G, Sonnenberg M. Gevolgen schildkliermedicijn niet altijd herkend. *De Jonge Apotheker*. 2022;28(2):7.

36. Weits G, Zweers P, Kreijfelt G von. Bijwerkingen CGRP-remmers in kaart gebracht. FarmaMagazine. 2022;17(7):20-3.
37. Woestenberg PJ, Litjens CHC, Vissers LCM, Kant A, Berrens M, Vorstenbosch S. Maternale bijwerkingen na covid-19-vaccinatie in de zwangerschap. Nederlands Tijdschrift voor Geneeskunde. 2022;166:D6831.
38. Woestenberg PJ, Vissers LCM. Bijwerkingen door COVID-19-vaccinatie in de zwangerschap. Nederlands Tijdschrift voor Obstetrie & Gynaecologie. 2022;135(8):494-5.
39. Zweers P, Hunsel F van. Tientallen fillerreacties na vaccinatie Covid-19. Pharmaceutisch Weekblad. 2022;157(1/2):16-7.

Publicaties voor patiënten(verenigingen) en algemeen publiek

1. Boom M van der. Gezwollen lymfeklieren na coronavaccinatie. Gezondheidsnet. 2022;(mei).
2. Bos I. Gebruik je triptanen? Mogelijk kaakklachten als vervelende bijwerking. Gezondheidsnet. 2022;(juni).
3. Bos I. Kun je paracetamol veilig gebruiken als je zwanger bent? Gezondheidsnet. 2022;(november).
4. Bos I, Ceulemans M, Vries Ld. Moedermelk en geneesmiddelen. Borstvoedingcom. 2022;(september).
5. Bos I. Anti-allergiemiddelen en zwangerschap. Lijfblad. 2022;(5):19.
6. Ederveen E, Weits G, Aharouay H, Sonnenberg M. Meld bijwerkingen van oogdruppels. Oog Glaucoom. 2022;8(2):36-7.
7. Es M van. Methylfenidaat en stotteren. Gezondgids. 2022;(jan/feb):5.
8. Es M van. Probleem met oogdruppels. Gezondgids. 2022;(april/mei):5.
9. Es M van. Droge mond door medicijnen. Gezondgids. 2022;(juni/juli):5.
10. Es M van. Overgevoelig voor NSAID's. Gezondgids. 2022;(okt/nov):5.
11. Es M van. Onjuist gebruik van foliumzuur tijdens de zwangerschap Lijfblad. 2022;28(1):20.
12. Es M van. Overgevoeligheidsklachten bij psylliumvezels. Lijfblad. 2022;(2):20.
13. Es M van. Verkeerd gebruik van basische druppels. Lijfblad. 2022;(3):20.
14. Es M van. Overgevoeligheidsklachten bij NSAID's. Lijfblad. 2022;(4):20.
15. Es M van. Is je smaak veranderd? Neem je medicijnen onder de loep! Gezondheidsnet. 2022;(januari).
16. Es M van. Stotter je ineens? Misschien komt het door je ADHD-medicatie. Gezondheidsnet. 2022;(februari).
17. Es M van. Zwanger (ge)worden? Denk aan het slikken van foliumzuur! Gezondheidsnet. 2022;(februari).
18. Es M van. Gebruik je melatonine? Pas op voor bijwerkingen. Gezondheidsnet. 2022;(maart).
19. Es M van. Last van een droge mond? Dat kan door je medicijnen komen. Gezondheidsnet. 2022;(juni).
20. Es M van. Verkleurde tanden door medicijnen. Gezondheidsnet. 2022;(augustus).
21. Es M van. Overgevoelig voor ontstekingsremmende pijnstillers. Gezondheidsnet. 2022;(oktober).
22. Es M van. Migraine en kaakklachten. GezondNu. 2022;(maart):80.
23. Es M van. ADHD-medicatie en stotteren. GezondNu. 2022;(mei):80.
24. Es M van. Vaginaal bloedverlies door Canesten Gyno. GezondNu. 2022;(september):80.
25. Es M van. Paracetamol en zwangerschap. GezondNu. 2022;(jul/aug):111.
26. Es M van, Bijwerkingen van oogdruppels? Meld ze bij Lareb. Oogvereniging 2022;(december).
27. Es M van. Kan ik gaan stotteren van mijn ADHD-medicatie? . Impuls & Woortblind. 2022;(2):27.

28. Gosselt H, Lint J van, Es M van. Verschillen tussen mannen en vrouwen bij bijwerkingen. Reuma Magazine 2022;(6):30-1.
29. Gosselt H, Lint J van, Es M van. Bijwerkingen van methotrexaat. Reuma Magazine. 2022;(7):30-1.
30. Kosse L. Mannen, medicatie en kinderwens. Reuma Magazine. 2022;(1):28-9.
31. Kosse L, Es M van. Overgevoelig voor zonlicht bij (reuma) medicatie. Reuma Magazine. 2022;(5):30-1.
32. Kosse L, Es M van. Haaruitval door geneesmiddelen. MenSen. 2022;30(3):18-20.
33. Kreijfelt G von. Spreekuur gebitsklachten bij inhalatiemedicatie. Longwijzer. 2022;(6):13.
34. Lint J van, Weits G. Lage bloedsuikerwaarden bij JAK-remmers. Reuma Magazine. 2022;(2):30-1.
35. Litjens C. Zorg goed voor jezelf en het kindje in de buik. FutureMom. 2022;(maart):60-2.
36. Litjens C. Mag ik nog medicijnen slikken als ik zwanger ben. Wij.nl. 2022;(januari).
37. Litjens C. Zwanger en ziek: wat te doen bij verkoudheid, griep of allergie? Wij.nl.;2022(januari).
38. Litjens C. Obstipatie tijdens je zwangerschap. Wij.nl. 2022;(mei).
39. Litjens C. Slaapproblemen tijdens je zwangerschap. Wij.nl. 2022;(mei).
40. Litjens C. Vaginale afscheiding als je zwanger bent. Wij.nl. 2022;(mei).
41. Litjens C. Hoofdpijn tijdens je zwangerschap. Wij.nl. 2022;(mei).
42. Litjens C. Aambeien tijdens je zwangerschap. Wij.nl. 2022;(mei).
43. Litjens C. Maagzuur tijdens je zwangerschap. Wij.nl. 2022;(mei).
44. Litjens C. Medicijnen en zwanger: hoe zit het? 24baby.nl. 2022;(mei).
45. Litjens C. Geneesmiddelen en zwangerschap: dit zijn jullie meest gestelde vragen. Ouders van nu.nl. 2022;(juni).
46. Litjens C. Wat weet jij over het gebruik van medicijnen tijdens een zwangerschap. Ouders van nu.nl. 2022;(juni).
47. Litjens C. Wat te doen tegen misselijkheid als je zwanger bent? Wij.nl. 2022;(augustus).
48. Maaa V. Waarom zou je dat doen? Een bijdrage leveren aan wetenschappelijk onderzoek. Mama-plaats. 2022;(september).
49. Quispel K, Lint J van, Es M van. Help mee aan meer kennis over bijwerkingen! Reuma Magazine. 2022;(8):30-1.
50. Schmitz E, Somar P. Ontregeling schildklier na de prik. Schild. 2022;(4):20-1.
51. Weits G. Vitamine B6 en zenuwschade. Gezondgids. 2022;(4):5.
52. Weits G. Gebitsschade bij inhalatiemedicijnen. Gezondgids. 2022;(6):5.
53. Weits G. Bijwerkingen van medicijnen. De Nachtwacht. 2022;(4):8-9.
54. Weits G. Migraine? CGRP-remmers kunnen óók deze bijwerkingen geven. Gezondheidsnet. 2022;(november).
55. Weits G. Buikklachten bij Midalgan. Lijfblad. 2022;28(6):19.
56. Weits G, Lint J van, Aharouay H. Zichtbaar deukje bij triamcinolonacetonide injecties. Reuma Magazine. 2022;(3):30-1.
57. Weits G, Lint J van, Ophoff M. Zelfmanagement, wat doen patiënten zelf aan hun bijwerkingen? Reuma Magazine. 2022;(4):30-1.
58. Weits G, Zweers P, Oosterhout R van. Lareb brengt bijwerkingen CGRP-remmers in kaart. Hoofdzaken. 2022;(2):15-7.

Abstracts

1. Boer M de, Gosselt H, Jansen J, Doorn M van, Hoentjen F, Nurmohamed M, et al. Longitudinal investigation and visualization of course and burden of adverse drug reactions in patients

with inflammatory rheumatic diseases using tnfa inhibitors. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):430-1.

2. Boxem L van, Gosselt H, Lint J van, Tas S, Bemt B van den, Vonkeman H, et al. Patient-reported adverse drug reactions attributed to the use of adalimumab: Distinction based on nature, frequency and burden. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):1875.
3. Boxem L van, Gosselt H, Tas S, Bemt B van den, Vonkeman H, Hoentjen F, et al. Patient-reported adverse drug reactions attributed to the use of etanercept: distinction based on nature, frequency and burden. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):1110.
4. Eekeren R van, Hunsel F van, Kant A. Background Incidence in Spontaneous Reporting: Observed/Expected analysis of Myocarditis and Pericarditis with COVID19 Vaccines in the Netherlands. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
5. Eekeren R van, Kant A, Hunsel F van. Role of Background Incidence in Signal Detection; Observed/Expected Analysis of Classical Thromboembolism with COVID 19 Vaccines in The Netherlands. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
6. Eekeren R van, Middeldorp S, Kruip M, Hunsel F van, Kant A. Characteristics of Spontaneous Reports of Thrombosis with Thrombocytopenia Syndrome after COVID-19 Vaccines in the Netherlands. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
7. Gelder M van, Beekers P, Puijtenbroek E van, Drongelen J van, Roeleveld N, Smits LJM. Associations between late-onset preeclampsia and the use of calcium-based antacids and proton pump inhibitors during pregnancy: A prospective cohort study. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):243-4.
8. Ghalandari N, Crijns HJM, Dolhain R, Hazes M, Puijtenbroek E van. Dilemma of belimumab therapy (dis)continuation during pregnancy: Results of a retrospective study in Eudravigilance. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):255.
9. Ghalandari N, Crijns HJM, Bergman J, Dolhain R, Puijtenbroek E van, Hazes M. Reported congenital malformations after exposure to non-TNF-a inhibitors: A retrospective comparative study in Eudravigilance database. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):255-6.
10. Gosselt H, Lint J van, Kosse L, Tas S, Spuls P, Vonkeman H, et al. Sex differences in the experienced burden of adverse drug reactions attributed to adalimumab and etanercept by patients with immune-mediated inflammatory diseases. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):1111.
11. Gosselt H, Lint J van, Tas S, Bemt B van den, Vonkeman H, Hoentjen F, et al. Sex differences in adverse drug reactions from biological use in patients with immune-mediated inflammatory diseases. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):595-6.
12. Hunsel F van, Armiri A, Kant A. Knowledge build-up on the safety of EMA approved COVID-19 vaccines: An overview. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):623.
13. Hunsel F van, Gosselt H, Bazelmans L, Lieber T, Härmark L. Development of a multivariate prediction model to identify possible signal triggering reports from spontaneous individual case safety reports. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):63
14. Hunsel F van, Oosterhuis I, Scholl J, Puijtenbroek E van. Safety surveillance for COVID-19 vaccines at the National Pharmacovigilance Center Lareb. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):228-9.
15. Isah A, Opadeyi A, Tumwujukye H, Cobelens F, Ayinbuomwan S, Sigonda MN, et al. Pharmacovigilance Funding Landscape in Africa—A Survey. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).

16. Kant A, Zwaveling J, Kalkhoran HA, Hunsel F van. Oral Presentation: Search for Additional Cases in Electronic Health Records (EHRs) to Strengthen Potential Signals from Spontaneous Reporting. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
17. Klink I van, Zweers P, Pouw J, Roszek B, Raethke M, Alves TL, et al. Reported Health Problems Associated with the Use of Copper Intrauterine Devices. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
18. Kreijfelt G von, Mijle A van der, Rolfes L. Spontaneous Reports vs Cohort Event Monitoring: Differences in Collecting Information on Adverse Drug Reactions of NonVitamin K Oral Anticoagulants. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
19. Kreijfelt G von, Zhang JB, Rolfes L. Factors Associated with Patient-Experienced Burden of Adverse Drug Reactions of Non-Vitamin K Oral Anticoagulants. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
20. Lint J van, Jessurun N, Tas S, Vonkeman H, Hoentjen F, Doorn M van, et al. A conceptual framework of the course and timeframe of patient-reported adverse drug reactions of biologics in immune-mediated inflammatory diseases. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):389-90.
21. Luxi N, Raethke M, Schmikli S, Ahmadizar F, Bucsa C, Liddiard M, et al. Oral Presentation: Are COVID-19 Vaccines Safe in Children? Comparative Analysis of European Web-Based Prospective Monitoring vs. Pivotal Trials. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
22. Magro L, Venegoni M, Schievano F, Pagani S, Lora R, Härmark L, et al. Oral Presentation: Development and Evaluation of a Blended Pharmacovigilance e-Learning Course in Africa. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
23. Nauwelaerts N, Ceulemans M, Deferm N, Eerdeken A, Lammens B, Armoudjian Y, Calsteren K van, Allegaert K, Vries L de, Annaert P, Smits A. The Quantification of Sildenafil and Bosentan in Human Milk: A Feasibility Assessment of A Multidisciplinary Collaboration on Lactation Studies performed within the ConcePTION Project. *Birth Defects Research*. 2022;114(Abstract 4):438-440.
24. Ophoff M, Lint J van, Tas S, Bemt B van den, Vonkeman H, Hoentjen F, et al. Self-management strategies for adverse drug reactions as reported by tnf-alpha inhibitor users: an observational study. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):1127-8.
25. Poppelaars F, Jansen J, Klooster P ten, Coppes T, Velthuis K, Vonkeman H, et al. Impact of adverse drug reactions on the treatment pathways of early rheumatoid arthritis patients. *Annals of the Rheumatic Diseases*. 2022;81(suppl 1):597.
26. Raethke M, Hunsel F van, Thurin NH, Dureau-Pournin C, Mentzer D, Clercq ED, et al. Cohort Event Monitoring on Adverse Reactions to COVID-19 Vaccines in Seven European Countries: Pooled Results on First Dose. 21st ISoP Annual Meeting "A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities" 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
27. Robiyanto R, Schuiling -Veninga CCM, Bos JHJ, Hak E, Puijenbroek E van. Antidepressants and antipsychotics before and during pregnancy in the Netherlands. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):513.
28. Rolfes L, Leferink T, Kreifelt G von. Diarrhea and Apixaban; Using Combined Data from Spontaneous Reporting and Cohort Event Monitoring for Signal Detection in Pharmacovigilance. 21st ISoP

Annual Meeting “A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities” 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).

29. Riefolo E, Raethke M, Luxi N, Ruijs L, Giovanazzi A, Schmitz J, et al. Covid-Vaccine-Monitor: a Cohort Event Monitoring Safety Study of COVID-19 Vaccines in Twelve European Countries. 21st ISO P Annual Meeting “A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities” 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).
30. Rijt-Weetink Y van, Lewis D, Yates L, Puijenbroek E van. Characterization of pregnancy data reported by health care professionals versus patients in international case safety reports—A conception study. *Pharmacoepidemiology and Drug Safety*. 2022;31(S2):260.
31. Tauqeer, F, Ceulemans M, Gerbier E, Passier A, Richardson JL, Foulon V, Panchaud A, Lupattelli A, Nordeng H. Mental Health of Pregnant and Postpartum Women During the Third Wave of the Covid-19 Pandemic - a European Cross-Sectional Study. *Birth Defects Research*. 2022;114(abstract 6):433-437.
32. Wiarda S, Koppel S van de, Woerdenbag H, Souad S, Hunsel F van. Oral Presentation: Recommended Best Practices of Pharmacovigilance of Herbal Medicinal Products. 21st ISO P Annual Meeting “A New Era of Pharmacovigilance: Challenges and Opportunities” 20–23 September 2022 Verona, Italy. *Drug Safety*. 2022;(45).

Columns

1. Kant A. Ongerustheid. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(1/2):6.
2. Kant A. Verkeerd (2). *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(9):6.
3. Kant A. Hinnikend paard. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(16):6.
4. Kant A. De tijd vliegt. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(24):3.
5. Kant A. Vastloper. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(35):6.
6. Kant A. Blij van bijwerking. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(43):4.
7. Kant A. Roze olifant. *Pharmaceutisch Weekblad*. 2022;157(50):6.

Boekhoofdstukken

1. Hunsel F van, Skalli S. Coding Reports Involving Herbal Medicines in a Pharmacovigilance Database. *Pharmacovigilance for Herbal and Traditional Medicines*. 2022:177–87.
2. Hunsel F van, Gattepaille L.M, Westerberg C, Barnes J. Reports for Herbal Medicines in the Global Suspected ADR Database VigiBase. *Pharmacovigilance for Herbal and Traditional Medicines*. 2022:279–290.

Richtlijnen

1. Härmark L, et al. Patient involvement in the development, regulation and safe use of medicines. Council for International Organizations of Medical Sciences (CIOMS); 2022.

Bijlage 3. Samenstelling raad van toezicht Bijwerkingencentrum Lareb 2022

Frans Lindelauf, *(voorzitter)*

Johan van der Heide, *arts (vice-voorzitter)*

Ad van Dooren, *emeritus lector (lid rvt)*

Hans van Laarhoven, *patiëntvertegenwoordiger (lid rvt, t/m 31 december 2022)*

Sjoukje Troost, *ziekenhuisapotheker (lid rvt)*

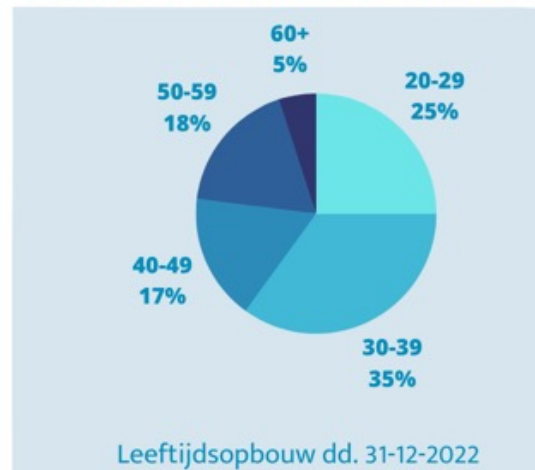
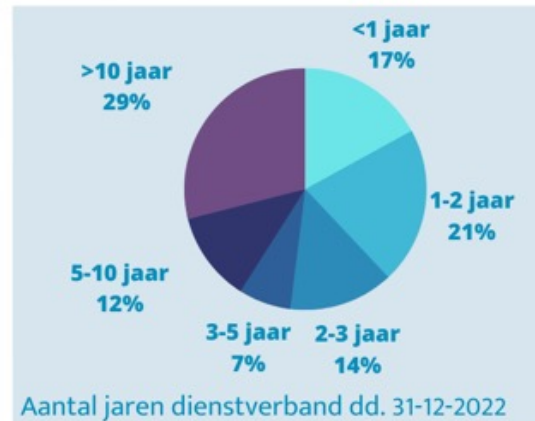
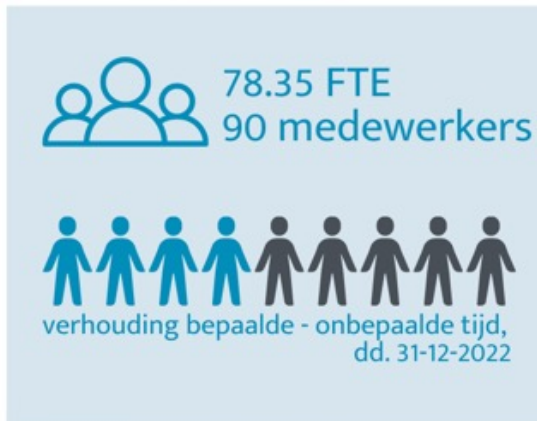
Marc Eyck, *huisarts niet praktiserend (lid rvt)*

Huib Kerstjens, *longarts (lid rvt)*

bijwerkingen centrumlareb

sociaal jaarverslag 2022

3.2%
gemiddeld

algemene ontwikkelingen

2022 heeft in het teken gestaan van verdere professionalisering van HR. Belangrijke ontwikkelingen op het gebied van HR in 2022 zijn:

- De ontwikkeling van een functiehuis en invoering van een functiewaarderingssystematiek
- Het opstarten van een risico inventarisatie en evaluatie
- Het uitvoeren van een medewerker tevredenheidsonderzoek
- Het vernieuwen van het personeelsreglement
- De invoering van diverse personele regelingen
- Inwerken van teamhoofden in hun rol op het gebied van personeelszaken

medewerkerstevredenheid

Naast de resultaten uit het MTO, uitgevoerd in november, bieden de evaluatiegesprekken met de medewerkers die uit dienst gaan inzicht in de medewerkerstevredenheid:

- Tevredenheid over de arbeidsomstandigheden en -voorwaarden
- Prettige sfeer en contacten met collega's
- Positief over activiteiten die georganiseerd worden (zowel formeel als informeel)
- Werkdruk is acceptabel
- Tevredenheid over flexibele werktijden en hybride werken

Tips die ex-medewerkers Lareb meegeven:

- Meer mogelijkheden tot persoonlijke ontwikkeling
- Meer aandacht voor feedback onderling
- Meer aandacht voor het vieren van successen
- Aandacht besteden aan terugkeer na zwangerschaps- en bevallingsverlof
- Alert zijn dat iedereen de afspraken van het aantal kantoordagen nakomt

inzichten

Bovenstaande informatie levert een aantal inzichten op, die in 2023 aandacht zullen krijgen:

- Het benutten van talenten: zowel op individueel niveau meer aandacht voor de persoonlijke ontwikkeling en het benutten van potentieel, als op organisatie niveau de juiste mix tussen jong en oud talent. De onzekerheid in de langdurige financiering en de grote groep loyale medewerkers die lang werkzaam zijn bij Lareb zorgen ervoor dat we jong talent niet altijd kunnen behouden.
- Het opvolgen van de resultaten vanuit het MTO: de tips uit de evaluatiegesprekken met ex-medewerkers sluiten aan bij de resultaten van het MTO. Het is van belang om een goed plan van aanpak op te stellen en uit te voeren om de verbeterkansen te benutten.
- De investering in de ontwikkeling van medewerkers is niet evenredig verdeeld en is met name gefocust op de professionele ontwikkeling. Een visie en beleid op opleiden en ontwikkelen zal hier een positieve bijdrage aan leveren.
- Medewerkers ervaren een lage verzuimdrempel. Landelijk zien we een trend dat het verzuim hoger ligt in Q4 2023. Echter, gedurende de afgelopen jaren zien we een hoog frequent verzuim. Leidinggevenden zullen dit vaker bespreekbaar maken, om met de medewerker te kijken naar de mogelijkheden tot minder uitval vanwege ziekte.

bijwerkingen
centrum **lareb**

Goudsbloemvallei 7

5237 MH 's-Hertogenbosch

Tel. 073 646 97 00

Fax 073 642 61 36

info@lareb.nl

www.lareb.nl